

Klauwgezondheid bij varkens

Floor van der Wilt, faculteit Diergeneeskunde Rijksuniversiteit Utrecht/PV, Herman Vermeer, PV

Kreupelheid is één van de belangrijkste gezondheidsproblemen bij de huisvesting van zeugen in Nederland. Met name in groepshuisvesting komt dit tot uiting. Hierbij blijkt het vooral om klauwkreupelheden te gaan. Uit bestaande literatuur is een overzicht samengesteld van kreupelheid en klauwafwijkingen bij varkens.

De bouw van de varkensklauw

De varkensklauw heeft een groot balgebied dat als steunkussen fungeert. Vergeleken met het rund bestaat het balgebied uit zeer zacht hoorn. Het hoorn van de rest van de klauw, de wand en de zool, is hard. De buitenklauw wordt het meest belast (75%). Hierbij komt het meeste gewicht op de bal en de overgang bal-wand van de buitenklauw. Van de binnenklauw wordt met name de punt van de teen belast.

De groei en afslijting van het hoorn van de varkensklauw past zich binnen zekere grenzen aan aan de eisen die de bodem stelt.

Onvoldoende slijtage leidt tot te lange klauwen, verkeerde belasting van de klauwen en afwijkende standen van de poten. Bij overmatige slijtage ontstaan gemakkelijk klauwlaesies.

Klauwlaesies

Klauwlaesies zijn scheuren of woekeringen in het hoorn van de klauw. Deze laesies kunnen, indien ze diep genoeg zijn en/of geïnfecteerd raken, leiden tot kreupelheid. Klauwlaesies komen het meest voor aan de buitenklauwen, en met name aan de achterpoten.

Oorzaken van klauwlaesies

Er zijn diverse factoren gevonden die een rol spelen bij het ontstaan van klauwafwijkingen:

- Een tekort aan het B-vitamine biotine leidt tot een toename van klauwaandoeningen. Toevoeging van biotine aan het voer kan het hoorn van de klauw onder bepaalde omstandigheden harder en sterker maken.
- Tijdens de dracht nemen de klauwafwijkingen toe.

- Klauwen van gepigmenteerde varkensrassen, met gepigmenteerd hoorn, zijn minder snel aangetast.

- De belangrijkste factor is wel de vloer waarop de dieren gehuisvest zijn. Vele onderzoeken zijn uitgevoerd waarbij diverse vloertypen zijn vergeleken voor wat betreft klauwaandoeningen en/of kreupelheid van de erop gehuisveste dieren.

Bij vloeren zijn een aantal eigenschappen van belang voor de klauwgezondheid: vochttafvoer (verhouding open/dichte ruimte, bolling), (hoorn-) afslijtendvermogen, afwezigheid van scherpe randen en grip op de vloer bij het lopen.

Vochtige vloeren zorgen dat het hoorn van de klauw verweekt, waardoor de klauwen eerder scheuren en gemakkelijker afslijten.

Vochtigheid is akankelijk van het vloertype en het stalklimaat. Het seizoen kan via deze weg ook van invloed zijn op de klauwgezondheid. ►

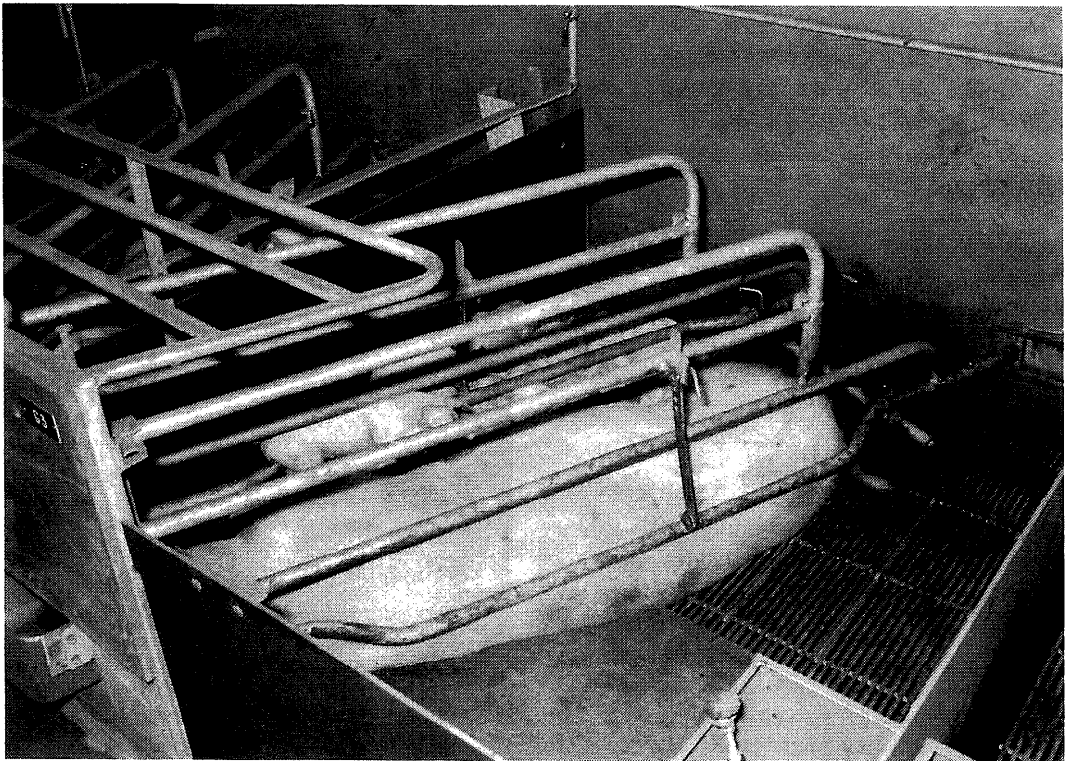
Betonroosters hebben een slechte invloed op de klauwen

Het omschrijven van de ideale vloer is moeilijk aangezien de diverse factoren samenhangen en soms een tegengesteld effect op het ontstaan van klauwafwijkingen hebben. Op een ruwe vloer hebben de dieren bijvoorbeeld minder kans om uit te glijden (oorzaak van trauma's), maar het hoorn slijt daarentegen wel sneller af. Er zal een compromis gebruikt moeten worden.

Onderzoek groepshuisvesting

Om inzicht te krijgen in de kreupelheid en klauwproblemen bij zeugen in groepshuisvesting is een beoordelings-protocol in ontwikkeling. Hierbij wordt beoordeeld of de dieren kreupel lopen aan een bepaalde poot. Tevens worden de klauwen van de zeugen gecontroleerd op de aanwezigheid van scheuren en woekeringen.

Het protocol wordt momenteel gebruikt bij de vergelijking van verschillende systemen van groepshuisvesting voor zeugen. Hierbij worden verschillende voersystemen bekeken (voerstation of simultaan voeren in voerligbox). Het idee hierachter is dat onrust, die plaatsvindt rond het voeren, kan worden voorkomen als de dieren gelijktijdig kunnen vreten. Bij agressieve interacties tussen zeugen hebben de klauwen extra veel te lijden. Ook wordt het effect van bijvoeding van stro getest. Dit zou kunnen zorgen voor minder agressie en drogere mest en daardoor een betere klauwgezondheid. Tenslotte worden ook nog roostertypen vergeleken: betonroosters en gietijzeren roosters. Hierbij zou het gietijzeren rooster een positieve invloed op de klauwgezondheid kunnen hebben vanwege de betere mest- en vochtafvoer. ■

In de kraamstal krijgt de zeug rust en is de vloeruitvoering vaak beter dan in de drachtige-zeugenstal